

Yttrande
2019-04-30

1(5)

Ert diariernr: Ds 2019:1
Vårt diariernr: KS.2019.96

Endast via e-postmeddelande:
justitiedepartementet.registr
ator@regeringskansliet.se
«AdrNamn»
«AdrNamnCo»
«AdrAdress»
«AdrPostnr» «AdrOrt»

Svar på remiss

Remiss- Straffrättsliga åtgärder mot tillgreppsbrott och vissa andra brott (Ds 2019:1)

Gislaveds kommuns yttrande

Gislaveds kommun tillstyrker utredarnas förslag i sin helhet om att det inte föreligger särskilt starka skäl för straffansvar för tillträde till bibliotek eller simhallar.

Sammanfattning

Regeringen vill ha remissvar angående materialet i promemorian, särskilt då angående åttonde (8) kapitalet där frågan behandlas om personer ska kunna stängas ute från butikslokaler, simhallar (bad- och simanläggningar) och andra liknande platser dit allmänheten har tillträde samt tillägnas straffansvar.

Begreppet allmän plats förekommer i olika sammanhang och i straffrättslig bemärkelse anses vara en plats som allmän om den är upplåten för eller regelbundet besöks av allmänheten. Som allmänna platser enligt brottsbalken anses därför bl.a. vägar, parker, busstationer, restauranger, hotell, affärer, idrottsområden, bad- och campingplatser och allmänna kommunikationsmedel.

Straffsanktionerade individuella förbud är en förhållandevis ovanlig kriminaliseringsteknik i Sverige. Det finns endast ett fåtal regleringar inom området. Den kanske mest välkända är kontaktförbud, som ger möjlighet att förbjuda en person att under vissa omständigheter ta kontakt med en särskild person. En annan sådan reglering är tillträdesförbud vid idrottsarrangemang, som ger möjlighet att förbjuda en person att besöka vissa idrottsarrangemang.

I 2 kap. RF finns vissa bestämmelser varigenom enskilda gentemot det allmänna tillförsäkras olika s.k. friheter, t.ex. yttrandefrihet, mötesfrihet, rörelsefrihet och skydd mot diskriminering. Svenska medborgare är tillförsäkrade frihet att förflytta sig inom riket och att lämna det. Rätten att röra sig fritt får dock begränsas genom lag, men endast för att

tillgodose ändamål som är godtagbart i ett demokratiskt samhälle. En begränsning får aldrig gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som har föranlett den och inte heller sträcka sig så långt att den utgör ett hot mot de regeringsformens nyss nämnda så kallade friheter. Även Europakonventionen innehåller bestämmelser om t.ex. yttrande- och rörelsefriheter och skydd mot diskriminering.

Bör en reglering som ger möjlighet till straffsanktionerade tillträdesförbud införas?

En reglering om straffsanktionerade tillträdesförbud skulle begränsa den grundlagsstadgade rörelsefriheten. När det gäller biblioteken skulle den dessutom begränsa enskildas rätt till tillgång till ett bibliotek. Både rörelsefriheten och vikten av tillgång till bibliotek utgör värdefulla motstående intressen. Även om dessa intressen inte kan anses utgöra något absolut hinder mot en reglering om tillträdesförbud krävs det då starka skäl för detta. En reglering om tillträdesförbud till butiker, simhallar eller bibliotek skulle avse skyddsintressen som normalt är godtagbara för kriminalisering. Kriminalisering av tillträdesförbud bör dock användas endast i undantagsfall och avse skyddsintressen som är särskilt värdefulla. De intressen som en lag om tillträdesförbud enligt vad som nu övervägs skulle ta sikte på bedöms i allmänhet inte vara av sådan särskild värdefull karaktär. Att omfattningen av och karaktären på brotten på dessa platser till viss del är oklar gör det också svårare att bedöma behovet av en sådan reglering. I allmänhet bedöms brotten emellertid vara av mindre allvarlig karaktär än vad som gäller när kontaktförbudslagen och tillträdesförbudslagen vid idrottsarrangemang tillämpas. Möjligheten att stänga ute personer från butiker, simhallar och bibliotek skulle sannolikt medföra att antalet brott som begås på dessa platser i viss mån sjunker. Det är då troligt att effekterna är beroende av vilka resurser som avsätts för att upprätthålla föreslagna reglering.

Vid en samlad bedömning utifrån vad som angetts ovan anser utredaren att det inte föreligger tillräckligt starka skäl för att införa en reglering som ger möjlighet att vid straffansvar som innefattar att stänga ute personer från varken butiker, simhallar eller bibliotek. Utredaren förordar därför att en sådan reglering inte ska införas.

Utredarna har dock föreslagit lagregleringar om beslutsfattarna ändå anser att en reglering där frågan behandlas om personer ska kunna stängas ute från butikslokaler, simhallar och andra liknande platser dit allmänheten har tillträde samt tillägnas straffansvar.

Gislaveds kommun

Gislaveds kommun tillstyrker utredarnas förslag om att det inte föreligger särskilt starka skäl för straffansvar för tillträde till bibliotek eller simhallar.

8.1.2 Den närmare avgränsningen av ett tillträdesförbud

Förslag: En person får förbjudas tillträde till och vistas i butik, badanläggning (simhall) eller bibliotek, där verksamhet bedrivs som riktar sig till allmänheten.

Gislaveds kommun

Gislaveds kommun tillstyrker i förslaget.

8.11.3 Förutsättningarna för tillträdesförbud

Förslag: En person kan få tillträdesförbud, om det på grund av särskilda omständigheter finns risk för att han eller hon, i en butik, badanläggning eller bibliotek, kommer att begå brott eller allvarligt trakassera någon som befinner sig där. Tillträdesförbud kan även utfärdas om det finns risk för att en person på ett bibliotek, kommer väsentligt störa verksamheten eller orsaka betydande skada på bibliotekets egendom. Vid riskbedömningen ska särskilt beaktas om personen tidigare har begått brott på eller i anslutning till platsen som tillträdesförbudet ska avse. Ett tillträdesförbud får utfärdas endast om skälen för förbudet uppväger det intrång eller men i övrigt som förbudet innebär för den som det riktar sig mot. Brott som personen har begått före 15 års ålder får inte beaktas. Tillträdesförbud får inte heller avse en person under 15 år. Om syftet med ett tillträdesförbud kan tillgodoses genom en mindre ingripande åtgärd, får förbud inte beslutas.

Vid proportionalitetsbedömningen bör också beaktas karaktären på de brott och andra beteenden som personen tidigare gjort sig skyldig till. Utgångspunkten bör vara att ju allvarligare kränkningar av de värden som förbudet avser att skydda, desto starkare är skälen för ett förbud.

Gislaveds kommun

Gislaveds kommun tillstyrker i förslaget.

8.11.4 Straffansvaret

Förslag: Den som överträder ett tillträdesförbud ska dömas till böter eller fängelse i högst sex månader. I ringa fall ska inte dömas till ansvar.

Gislaveds kommun

Gislaveds kommun tillstyrker i förslaget.

8.11.5 Giltighetstiden för tillträdesförbudet m.m.

Förslag: Ett tillträdesförbud ska gälla för en viss tid, högst ett år, och får förlängas med högst ett år i taget. Förbudet börjar gälla omedelbart, om inte annat bestäms. Ett förbud ska delges den förbudet avser. Frågor om förbud ska handläggas skyndsamt.

Gislaveds kommun

Gislaveds kommun tillstyrker i förslaget.

8.11.6 Vem som kan ansöka om tillträdesförbud m.m.

Förslag: Frågan om tillträdesförbud ska kunna tas upp på ansökan av den som äger eller förestår en butik, badanläggning eller bibliotek och som förbudet avses skydda. Frågan ska också kunna tas upp på anmälan av Polismyndigheten. En sådan anmälan får dock tas upp endast om den som förbudet avses skydda samtycker till det. Om åklagaren har beslutat om tillträdesförbud ska åklagaren vara skyldig att på begäran av den som förbudet avses skydda föra dennes talan i rätten, om inte särskilda skäl talar mot det.

Gislaveds kommun

Gislaveds kommun tillstyrker i förslaget.

8.11.8 Interimistiskt beslut om tillträdesförbud

Bedömning: Åklagaren bör inte ges möjlighet att besluta att tillträdesförbud ska gälla tills vidare i avvaktan på att frågan avgörs slutligt.

Gislaveds kommun

Gislaveds kommun tillstyrker i förslaget.

8.11.9 Domstolsprövning

Förslag: Tingsrätten ska pröva åklagarens beslut om tillträdesförbud på begäran av en part, om beslutet har gått parten emot. En sådan begäran ska göras skriftligen hos åklagaren. Behörig domstol är den tingsrätt där åklagaren för talan i brottmål i allmänhet. Domstolen ska som regel begära yttrande av åklagaren. När saken avgörs ska tingsrätten bestå av en lagfaren domare och tre nämndemän. Samma omröstningsregler som i brottmål ska tillämpas. I övrigt ska lagen (1996:242) om domstolsärenden med vissa undantag, t.ex. rörande sammanträde och kostnader, tillämpas vid domstolens handläggning. I vissa fall får frågan om förbud prövas i mål om allmänt åtal för brott.

Gislaveds kommun

Gislaveds kommun tillstyrker i förslaget.

8.11.10 Sekretessfrågor

Förslag: Sekretess ska gälla för uppgift om enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i ärende enligt lagen om tillträdesförbud till butiker, badanläggningar

och bibliotek. Sekretessen ska inte gälla beslut i ärendet. För uppgift i allmän handling ska sekretessen gälla i högst sjuttio år. Den nya bestämmelsen ska införas i 35 kap. 5 § OSL. Rubriken ska innehålla även tillträdesförbud.

Gislaveds kommun

Gislaveds kommun tillstyrker i förslaget.

8.11.11 Registrering av tillträdesförbud

Förslag: Bestämmelserna i lagen (1998:620) om belastningsregister ska gälla uppgifter om tillträdesförbud till butiker, badanläggningar och bibliotek. Uppgifterna ska gallras fem år efter beslutet.

Gislaveds kommun

Gislaveds kommun tillstyrker i förslaget.

8.11.12 Rätten till personuppgiftsbehandling

Bedömning: Det bör inte införas särskilda bestämmelser som ger rätt till personuppgiftsbehandling avseende personer som meddelats tillträdesförbud.

Gislaveds kommun

Gislaveds kommun tillstyrker i förslaget.

**8.11.13 Förordning om tillträdesförbud till butiker,
badanläggningar och bibliotek**

Bedömning: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör i en förordning meddela vissa föreskrifter angående tillämpningen av lagen om tillträdesförbud till butiker, badanläggningar och bibliotek.

Gislaveds kommun

Gislaveds kommun tillstyrker i förslaget.